Ч. 288. Неділя 23 грудня 1901 (5 січня 1902). Рік XI.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 12.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жаданє і за вложенєм оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в агенциї дневників пасаж Гавсмана ч. 9 і в ц. к. Староствах на провинциї:

на цілий рік К. 4·80
на пів року „ 2·40
на чверть року „ 1·20
місячно . „ —·40
Поодиноке число 2 с.

З почтовою пересилкою:

на цілий рік К. 10·80
на пів року „ 5·40
на чверть року „ 2·70
місячно . . „ —·90
Поодиноке число 6 с.

Вісти політичні.

(До ситуациї. — Бесіда угорского президента міністрів.)

Супротив наближаючої ся сесиї ради державної виявляють часописи всяких сторонництв свої погляди на політичне, а особливо на парляментарне положенє. Взагалї називають рік 1902 роком рішаючим, критичним у внутрішній австрийскій полїтицї. Одна півурядова часопись подає проґраму уздоровленя відносин, вказуючи на недалекі веско-німецкі переговори, які міродатні сторонництва повинні уважати спасенєм. Небезпечність обструкциї треба конечно відвернути від парляменту. Лише мир між Німцями і Чехами може оконечно забезпечити парляментарне житє. — Противно одна консервативна часопись висказує сумнів, чи поведе ся довести ческо-німецкі переговори до якогось успіху. Вже тепер аґітация скрайних елементів намагає ся настроїти виборців против тих переговорів і тим стероризувати миролюбних послів. Длятого ледви чи були би покликаними до помиреня ті, що мають мандати, противно треба би утворити раду з людий независимих від впливів виборців. Та рада творила би прибічну раду правительства, яке би мало взяти в свої руки помиренє. Також не належало би забирати ся до рішеня всїх питань нараз. Випадало би утворити национальну прибічну раду з поміж давних послів, членів палати вельмож, мужів з адміністрациї і мужів науки. На останку додає ся часопись: Черку питань, які мали би бути рішені, мало би означити правительство, з огляду на те, щоби парлямент став спосібним боронити і з огляду на більшу можливість переведеня і полагодженя спірних питань. Підчас переговорів мали би национальні сторонництва зобовязати ся до розєму, то значить до позитивної роботи. На те не потреба було погрози міністра президента, щоби зрозуміти, що парлямент, котрий нічого не робить і робити не хоче, мусить бути усунений; позаяк перестав бути пожиточною для держави інституциєю, а став небезпечним для держави“.

Neue fr. Presse обговорює способи, якими можна би вийти з кризи і надіє ся, що мимо непорозумінь не прийде до катастрофи, що була би для всїх шкідна. — Социялїсти уважають найвідповіднїйшим лїком на все, заведенє загального, рівного і безпосередного права виборчого. — З нагоди нового року висловив також віцепрезидент ради державної Кайзер свій погляд про положенє. Він виводить, що деякі верстви населеня небогато бачать хісна в теперішнім парляментї, а сподївають ся від абсолютизму економічного і национального полїпшеня. Може й поведе ся той настрій хвилево використати, однак на довго абсолютизм в Австриї неможливий. Єсть обовязком парляменту супротив грози приспішити роботу почутєм обовязку і безкористностию та поправленим реґуляміном. То була би похибка, наколи би правительство удержанє конституциї робило зависимим від успіху ческо-німецких переговорів. Др. Кербер повинен здобути ся на рішуче становище супротив ческих домагань. — Також староческа Politik заговорила про положенє і виступає против тих, що бажали би вину за все звалити на Чехів. Наколи дійде до застановленя конституциї, поки народи будуть домагати ся парляменту на иншій основі, тоді буде обовязком правительства в тім новім парляментї управильнити традицийні відносини між більшостию а меншостию. Для дра Кербера має однак мабуть австроугорска митова тарифа важнїйше значінє як ческо-німецкі переговори. Відносини між Австриєю і Угорщиною заострюють ся. Може бувша парляментарна більшість доживе ще сего вдоволеня, що ті, котрі підкопували підвалини парляменту, будуть за то покутувати.

Ми вже оногди згадували про новорічну бесіду угорского президента міністрів Селя, яку він виголосив з нагоди новорічних желань, складаних єму членами лїберального сторонництва. Бесіда Селя важна з огляду на теперішні австро-угорскі відносини і тому подаємо єї короткий зміст. Говорячи про економічні відносини Сель між иншими сказав: Не наша в тім вина, що економічні відносини між Австриєю а Угорщиною, хоч все ще правно істнують, властиво давно мов-би у воздусї висли. А тут житє економічне не може на довший час в такій непевности зіставати, справу мусить ся як найскорше рішити. Будемо старати ся о порішенє того питаня з кодексом в руках. Розходить ся тут в першім ряді о установленє загальної тарифи митової. Ся справа сполучена з многими трудностями бо-ж треба тут по можности погодити інтереси найрізнїйших галузий продукциї і працї, а до того ще погодити різні економічні інтереси двох економічних територий. А то питанє мотає ся ще більше наслїдком митової полїтики, яка уявняє ся в різних державах европейских, в першім ряді в Німеччинї. Що до нас, то ми раді би честно і льояльно заключити на основі спільної митової териториї таку угоду, яка би відповідала висше вказаним услівям, опира-

Сьвятий вечер у Бурів.

(З німецкого — Едм. Гандткого)

Сьвятий вечер в Трансвалю!

Тут в полудневих сторонах Африки нїчо не нагадує різдвяні сьвята у нас, бо передовсїм брак їм тої зверхної прикмети, снїгу і леду, котрим в сю пору вкриває ся у нас природа. Та й само сьвяткованє єсть тут зовсїм инакше, хоч причина того не єсть однакова, бо прецї й тут, як в цїлім християньскім сьвітї має значінє радістна вість, сповіщаюча мир людем: Христос раждає ся!

Мир людем на земли! — Але ся радістна вість, яку звіщає нам рождество Христове для бурского народу ще й доси не сповнила ся.

Та й по тім малім відділї їздців, що їхав поволи гористою стороною північного Трансвалю, не було видко, щоби у него на думцї була якась мирна ціль. Було то яких трийцять людий, з опаленим від сонця лицем, сильної будови і всїлякого віку. Видко, що їхали вже дуже довго, бо помучені конї спустили голови в долину, та й у поодиноких їздців показували ся вже виразні ознаки вмученя.

Але проводир тої малої громадки, польний корнет Пітер Рольоф, що їхав попереду на яких десять кроків від своїх людий, очевидно зовсїм на то не зважав. А все-таки їздцї їхали охотно за ним, бо-ж они прецї дуже добре знали причину, яка гнала наперед їх проводиря, та й уміли оцїнити той внутрішний неспокій, який єго палив. Ще лиш кілька годин їзди дїлив єго від єго рідного хутора, котрий він більше як рік тому назад покинув. Тепер, коли зміни у війнї загнали єго в сї сторони, хотїв він скористати з нагоди, і відсьвяткувати сьвятий вечер в кружку своєї родини. В кружку своєї родини! Він міг чей так сказати, бо як-раз в сих сторонах війна не дуже лютила ся, і Пітер Рольоф міг мати надїю, що застане дома все по давному.

Але сонце в полудне припікало немилосердно на їздців — годї вже їхати дальше! — Ся гадка пробивала ся виразно у всїх на лици. Один Бур з сивою бородою, очевидно найстарший віком у відділї, під'їхав до задуманого проводиря.

— Станьмо трохи на спочинок, пане, конї падуть під нами.

Польний корнет мов би із просоня повів очами по змучених їздцях.

— Правду кажете, Еразмус; я затужив за моєю родиною, і рад би єї побачити, та призабув на то, що за богато від вас вимагаю. Там при сподї онтого горба станемо на спочинок. То добре місце на табор та й знайдемо там воду і пашу для коний.

За кілька мінут доїхали до того місця, котре корнет назначив. Конї розуздали, і они зараз стали пасти ся на буйній траві, що вкривала цїлу долину над потоком. Їздцї повиймали із тайстр свої запаси поживи, і дїлячись ними як братя, стали споживати свій скупий полуденок. По тім, як они дїлили ся тою дрібничкою, яку ще мали, видко було, як борцї у Бурів правдивими собі товаришами, як дуже они держать ся разом, і яка взаїмна любов їх одушевляє.

Хоч і не можна було сподївати ся, що ворог несподївано нападе на них, то все-таки корнет Пітер Рольоф розставив на стрімких скалах по обох боках горба вартових. Аж коли переконав ся, що не занедбав нїчого, що треба було для безпечности свого відділу, розтягнув ся і він на буйній траві.

Але не довго могла громадка Бурів тїшити ся тим спочинком, що їй справедливо належав ся. Не минула була ще й година, як один із вартових пригнав чвалом і крикнув до корнета: „Червоні!“

Сего одного слова було досить, щоби всї схопили ся на рівні ноги.

— Здає ся, що то якийсь конвой, котрий може за годину вже тут стане, — казав вартовий дальше.

Пітер Рольф видав зі спокоєм кілька коротких приказів; за кілька хвиль половили конї, і малий відділ був вже готовий до маршу. Критий горбом, пустив ся він труском аж до того місця, де шлях, котрим їхав анґлїйский відділ транспортовий, перерізував пасмо горбів.

ла ся на основі взаимної справедливости та слушности і лучила гармонійно інтереси обох частий монархії та давала запоруку, що зарівно економічні інтереси цілої монархії, як і Угорщини самої найдуть належне обезпечене. — Перетятє сего ґордийского узла було би ще може найлекшою операцією, та велике питане, чи було би слушним і відповідним. Трудність порішеня сего питаня збільшає ся ще наслідком політичної ситуациї в Австриї, де все ще густа мрака заслонює політичний овид. Сторонництва, більше національні ніж політичні, втягнули істнуючі у нас економічні справи на терен борби політичної. Та се питанє мусить ся як найскорше порішити, бо до того пре речинець міжнародних договорів торговельних. Тяжка одвічальність упала би на тих, котрі не взяли би в означенім часї під обради угоду, зредаґовану в той спосіб, щоби вдоволяла бажаням обох сторін і однаково увзгляднила їх інтереси. А тота угода має становити початок до остаточного вияснення положеня і упорядкованя наших відносин до держав заграничних. Тут входять в гру інтереси великої ваги. Інтереси економічного житя обох половин держави, інтереси могучости цілої держави, інтереси принципів конституцийних були би наражені на великі шкоди, як би не положено вчасно кінця такій невиясненій ситуациї. Мусимо сполучити всї сили для поборення тих трудностий та довершення дожидаючої нас задачі.

Новинки.

Львів дня 4 го січня 1902

— **Відзначеня.** Др. Вінк. Закшевский, професор краківского університету і др. Тадей Войціховский, професор львівского університету, одержали титули радників Двора.

— **Вірменьский архієпископ** Преосьв. Йосиф Теодорович прибув передвчера зі Станиславова до Львова. На зелїзничім двірци витали его іменем вірменьскої капітули: о. Давидович, а іменем диецезан посол др. Николай Кшиштофович.

— **Іменованя.** П. Міністер скарбу іменував в прокураториї скарбу у Львові радниками секретарів: дра Стан. Гофмокля, дра Горшовского і дра Володим. Івасечка; секретарями адюнктів: дра Макс. Левицкого і дра Ерн. Менчля; а адюнктами концепієнтів: дра Стеф. Желехівского і дра Фр. Інґляра. — П. Міністер судівництва іменував судового адюнкта Фр. Борта з Краківця секретарем в Ходорові

— **Перенесеня.** П. Міністер судівництва перенїс секретаря судового Ів. Черняхівского з Ходорова до суду краевого у Львові.

— **Посол Тадей Романович,** вибраний членом Виділу кравого, зложить свій посольский мандат до ради державної по укінченю праць в буджетовій комісиї, де предложить свій реферат о промисловій інспекциї. Вибір посла відбуде ся доперва в другій половині марта, бо львівский маґістрат занятий тепер приготовленями до вибору 30 радних міста.

— **Зелене волосє акторки.** Цікавий процес відбув ся сими днями в Ню-Йорку. Міс Лілїян Вернон, запізвала антикаря Кіля о відшкодованє у висотї 10.000 долярів. Річ була така: Панна Лілїян мала чорне волосє та й красні чорні коси. Аж ось одного дня в 1900 р., коли она розчісувала коси, прийшло їй на гадку, що тепер в моді русяве, нїби золоте волосє і того їй дуже забаглo ся. Побігла борзенько до антики на долину і купила там собі за доляра краски до волося званої „henna leaf“. То дїяло ся ще в грудни 1900 р. Міс Лілїян закрасила собі волосє і положила ся, та думала над тим, як то красно буде виглядати, коли буде мати русяве, золоте волосє. Думала, думала і заснула, аж будить ся, а то пора обідати. Треба убирати ся; але она цікава побачити насамперед свое нове волосє. Біжить до зеркала, дивить ся і — о падоньку! — на еї голові нїби гичка з петрушки або вінець зі сьвіжого гороховиня! — Ціле волосє зелене. То ще була би она переболїла: але ось гірша біда: она мала дуже любого песика і дві кіточки. Як ті зьвірятка побачили свою паню з зеленим волосєм, так попереполуджували ся, що Фідо зачав гавкати і втік та пропав десь без слїду, а кіточки, перепуджені бігали та кидали собою по цілій компатї, шукаючи якоїсь кривки і побили множество дорогих річий. А то було вже найгірше: Она мала наречепого, він був міліонером; як побачив еї з зеленим волосєм так вже більше й не показав ся, а она сама дістала сильного роздразненя нервів — Покликані сьвідки, іменно же лїкар потвердив, що міс Лілїян по тій катастрофі виглядала зовсїм зруйнована, як старе пудло. Панна Лілїян на таке сьвідоцтво почервонїла ся, а антикар Кіль лиш усьміхнув ся. Та й він покликав знатоків на сьвідків: голяря і фризиерку, званих в Америцї професорами. Они сказали, що коли би панна Лілїян була пішла до професора або професорки, то була би мала золоте волосє; краска тому не винна. На тій основі суд присяжних відкинув жалобу міс Лілїян е заплачене відшкодованя.

— **В Ушни коло Сасова** в перший день Різдвяних сьвят (7-ого січня) члени тамошної Читальні представлять „Вефлеємску ніч“ і просять сусідів до численної участи в тім вечерку.

— **Про вимордованє коршмарскої родини** в Завишни коло Сокаля — о чім у нас була оногди згадка — доносять ще такі подробиці: Отець родини одержав кілька ран ножем в живіт і груди а голову мав зарубану сокирою. В тім станї пережив ще до вечера слїдуючого дня і подав судовій комісиї імена тих, що допустили ся морду. Се три заможні селяни з тої самої громади. Їх увязнено. Стара жидівка і еї 12-лїтна дочка померли зараз від ран заданих в голову.

— **Зі страху перед екзециркою.** Дня з 26 на 27 грудня 1901 знайдено на шляху зелїзничім Красна-Куткір тїло офіцирского слуги 80 полку піхоти з Золочева, Івана Подоляка, котрий кинув ся під колеса поїзду. Причиною самоубийства, — як показує ся з полишеного листу — була обава, щоби по уступленю свого офіцира з полку, він не мусів яко інфантерист вертати назад до компанії та ходити на екзецирку.

— **Помер** капітан Ціпановский, емерит. директор копалень, інжинер гірничий, дня 30. грудня в Перемишли, в 86-ім роцї житя.

— Злїзти! — роздалась тиха команда.

Орлине око польного корнета придивляло ся тимчасом безжурно надїзджаючим.

— Менї здає ся, що конвой не має більше як шістьдесять мужа, отже два рази тілько, кілько нас. Чи станути нам до бою?

Очи всїм засьвітили ся, кождий вхопив крінко за карабін а се було чей достаточною відповідию на питанє корнета.

— Припустимо їх аж на пятьдесять кроків, але тогди нехай кождий бере на ціль свого мужа.

Як би вилиті з зеліза стояли бури побіч своїх коний, котрі, як би також знали о що розходить ся, стояли не рушаючись побіч своїх панів.

В міру того як анґлїйска кольонна підходила щораз близше, можна було їй докладнїйше приглянути ся. За віддїлом їздців, котрий Пітер Рольоф добре оцїнив на шістьдесять і кілька мужа посував ся з заду довгий ряд возів і богато худоби.

Коли сьмілї борці всему лїпше придивили ся, настала в чертах їх лиця значна зміна; їх взяла злість і охота мести. Они пізнали бурскі вози, бурску худобу! Отже то грабежники, то розбишаки, що до них підходили; они, видко, напали на якийсь бурский хутір і обрабували его. Пізнавши то, они вже й видали вирок смерти на анґлїйских вояків.

Похід зближив ся аж на сто кроків — тепер нараз заворушилось між тими, що доси стояли спокійно.

Зміртесь — стріляйте — скоро! — роздалась коротка але остра команда.

Наслідки тої наглої сальви, що посипалась як град були страшенні. Здавало ся, як колиб похід сперла якась невидима стіна, так все нараз станулo. Яких дванайцять Анґлїйців і не писнувши злетїло з сїдла, ранені смертельно конї станули дуба, вимахували передними ногами у воздусї, перевернули ся і придушили собою нещасливих їздців, другі конї скакали почерез упавші і самі перевертали ся. А в ту замотану купу били неумолимо бурскі кулї, убивали, калїчили без помилуваня і милосердия.

О якімсь опорі против невидимого неприятеля не можна було й думати, хто ще жив спасав ся біґством. Але ще й втїкаючих доганяли бурскі кулї з маґазинових карабінів та клали їх за покотом. Лиш не многим удало ся втечи.

Тепер Бури виcкочили. При перших вистрілах підніс ся був з великим трудом якийсь старенький Бур, по его від журби поморщенім лици пересунулось якесь слабоньке сьвітло радістної надії. Але тепер очи его вдивились стовпом на польного корнета, котрий в погони за анґлїйским войском в червоних мундурах доїзджав до него зі своєю хороброю громадкою.

— Пітере!

Як би грім в него вдарив так станув нараз закликаний коло воза.

— Тату мій, тату! — Так крикнувши зіскочив молодий мужчина з коня і кинув ся до старика, що витягнув до него звязані руки.

Було то трогаюче звидане. З плачем обняли ся оба мужчини, та й в очах хоробрих борців заблисли сльози.

— То тоті злодюги ограбили нашу домівку! Як то так стало ся? Що стало ся з мамою і Бертою?

— Їм ще якось не дуже дістало ся. Але мене звалили, звязали і повели з собою, бо я узброївшись став боронити мого майна!

— Відпокутують же за то! — відозвав ся син а око его глянуло ґрізно по ранених.

— Нї, Пітере, дай спокій! Пригадай собі: „Бо отсе сповіщаю вам велику радість; нинї народив ся вам Спаситель!“ Не зневажаймо сьвятого дня непотрібним проливом крови!

— Правду кажеш, тату! Але нехай собі самі помагають. Між ними суть деякі легко ранені, нехай ті помагають другим; ще й один віз лишимо їм. А тепер їдьмо домів.

Потяжкий похід порушив ся занадто поволи для горячкової нетерпеливости молодого мужчини. Він був би таки найрадше поїхав наперед, але з огляду на зраненого батька був змушений їхати разом з ним.

Наконець доїхали до посїлости Пітера Рольофа, котра, що правда, значно була потерпіла від анґлїйских жовнїрів, але все таки можна ще в нїй було досить вигідно побути.

Торжественний хоровий сьпів повитав приїхавших. Добре вивчені жіночі голоси заспівали: Славите Господа всї враз християни! Побожні бурскі женщини навіть серед найбільшого горя не забули на сьвятий день.

Пітер не міг вже довше видержати. Поперед усіх вбіг до хати і за хвилку обняв матір і сестру, котрі з радости і перепуджения не могли і слова промовити.

При помочи двох Бурів увійшов і старенький господар до хати.

— Чудно Всевишний сполучив нас нинї всїх разом, мало хиба есть родин в нашім тяжко навіщенім краю, котрі би так могли веселити ся на сьвятий вечер. Господь Бог все ще на добре оберне. Прийде ще час, в котрім наш край і нарід стане свобідним і великим. Земля, котру ми змочили нашою кровю, і на котрій по тяжких трудах обсїяли поля, не пропаде нам. З нами помічна рука Всевишнього, в нїй спочиває будучий мир. Дай его Боже як найскорше, щоби колись з розрадою в серци могли весело обходити сьвятий вечер.

А Рольоф побувши кілька годин зі своєю любою родиною взяв знову карабін в руки, сів на коня і по короткім праціаню поїхав знову в новий бій з ненавистними „червоними“.

— **Важне для учителів.** Відомо кождому з учителів, що наука історії природописної осягає найскорші і найлучші успіхи тогди, коли трактує ся еї при помочи оказів входячих в зачерк тої-ж науки. Тому кождий учитель а взглядно кождий заряд школи, котрий такої збірки не посїдає, повинен о ню постаратись. Такі збірки, в склад котрих входять найріжнороднїйші окази мінеральоґічні, ботанїчні і ґеольоґічні, можна дістати і то за дуже низьку цїну у Йосифа Петрушевича, ем. учителя в Новици ad Калуш, почта loco.

— **В справі печатаня „Церковних напівів“.** Всїх Р. Т. інтересованих сим повідомляю, що з причин технїчних а від мене независимих, опізнило ся печатанє Збірника. Доси вийшло вже 7 аркушів. Дальша робота тепер правильно поступає і есть надїя, що за 10 до 12 недїль дїло буде укінчене і книжка сей час інтересованим вишле ся. Хоч робота за довго протягнула ся, але кождий признасть, що дуже гарна. Прошу отже о терпеливість. Цїна за один примірник 4 К. а на почту 45 сотиків. Адреса: Ігнатий П о л о т н ю к в С т а н і с л а в о в і, ул. Собіского ч. 50.

— **„Товариша“** ілюстрований календар на 1902 р. можна дістати у всїх складах „Народної Торговлї“ по цїнї 1 К.

Переписка від Редавциї.

„Читач Народн. Часописи“, що безіменно прислав карту кореспонденцийну, датовану з Ярослава 2 січня 1902, а падану на почту у Вязівници, зволить подати свою здресу, а одержить від мене письменну відповідь в справах, котрих очевидно не розуміє і не може розуміти, бо зовсїм не знає відносин про котрі пише. — При сїй нагоді нехай прийме то до відомости, що з новим роком задумую знову вести „Переписку зі всїми і для всїх“, переписку господареку і подавати ради з господарства — розуміє ся о скілько менї сил до того стане, а до чого я нїколи перед нїким не зобовязував ся і чисто лиш з власної волї і доброї охоти робив та й хочу дальше робити нашим людем прислугу. — На загрозу читателя можу лиш відповісти: Вольному воля а спасеному рай! — *К. Кахникевич*, редактор „Народ. Часописи“.

Телеґрамми.

Відень 4 січня. Архикнязь Франц Фердинанд виїде ще в сїм місяци в товаристві своєї жени кн. Гогенберґ до Єрусалима і при тїй нагоді відвідає також Єгипет.

Брукселя 4 січня. За почином Кріґера розписав був віцепрезидент Шальк-Бурґер квестионар до бурских ґенералів в справі услівій, під якими були би готові занехати війни. Відповіли однодушно, що лише під услівєм повної независимости републик застановлять війну.

Будапешт 4 січня. Кілька поважних часописий впевнює, що анексия окупованих провінций Боснии і Герцеговини Австро-Угорщиною есть довершеним фактом. Ті провінциї мають бути прилучені до Угорщини на такій самій основі як Хорватия.

Пекин 4 січня. Бюро Райтера доносить: Цїсарский двір прибув вчера до Паотінфу, де привезли его торжественно хіньскі достойники, котрі прибули з Пекіну. Заграничним послам донесено, що двір прибуде ві второк до Пекіну.

Надіслане.

— **Добре часом комусь пригадати,** що о чімсь пожиточнім забув, або щось користне перевидїв. Вже від десять лїт перестерігаємо родини для власного добра, щоби звичайній каві падати той для здоровля так пожиточний додаток Катрайнера Кнайпівску каву солодову. На жаль треба ще численним матерям і господиням пригадувати, що Катрайнера Кнайпівска солодова кава есть одинокою домішкою, котра не лиш смак кави поліпшає, але робить ві заразом нешкідливою здоровлю людскому, бо надає її власности солоду, котрий дуже спасенно дїлає на орґанїзм чоловіка. Катрайнера Кнайпівска солодова кава має також і тоту свою непорівнану вагу, що можна еї чисту, то есть без домішки звичайної кави уживати, в тих случаях, де лікарі забороняють каву звичайну уживати, заступає ві зовсїм Катрайнера Кнайпівска солодова кава. Ті добрі прикмети солодова кава посїдає лиш в оріґінальних пачках Катрайнера, але всїлякі підроблюваня, або кава солодова продавана на вагу, есть звичайним паленим солодом, котрий нїколи тих добрих свойств мати не може.

— **(Віденьске товариство огрійниці і добродїйности).** З року на рік стає наплив глядаючих помочи в часї зимових місяців до огрійниці, де одержують теплу страву і притулок чим раз більшим, так, що віденьске товариство огрійниці і добродїйности лише з найбільшим напруженем може виповнити всї вимоги. Щоби отже підперти гуманїтарне стремленє того товариства, уділило єму ц. к. мінїстерство скарбу дозволу на устроєнє льотериї з льосами на 1 К, котра обіймає 2300 виграних і головну виграну в квоті 40.000 К. а котрої тягнене відбуде ся дня 16 січня 1902.

Дещо про різдвяні звичаї.

Дивна річ: Ісус Христос прийшов бідненько на сьвіт, родив ся у вертепі, де иноді перебували пастирі заганяли там свою худобу: Пречиста Діва і сьв. Йосиф були в дорозї і певно не богато мали припасів з собою — а ми тепер зачинаємо обходити рождество Христове сьвятим вечером, підчас котрого стараємо ся заставити стіл як найобильнїйше. Господинї порають ся вже на кілька днів наперед, печуть, варять і смажать, щоби відтак засїсти на годину до заставленого всїлякими добром стола. І потверджуєсь, як нїколи ліпше приповідка: День празнику, а три днї заходу — кілька годин сьвятого вечера, а кілька днів заходу. Річ очевидна, — і на то не треба нїякого доказу, — що се лиш звичай, котрий має хиба лиш о стілько якусь звязь з вірою Христовою, о скілько єго приміпено до згадки про рождество Спасителя. Се річ загально звістна, що до наших різдвяних звичаїв увійшло богато з поганьскої віри наших предків, от хоч би примірем „кутя“ і „дідух“ пшениця з медом і маком та солома і спіп збіжа.

Богато де чого переймили ми вже в новійших часах і від других народів. Так н. пр. ширить ся тепер всюди по Европі, а іменно на всході, де того давнїйше не знали, нїмецкий звичай ставити ялинку і украшати еї сьвічками та всїлякими річами, припадними особливо для дїтий. Але й старі дїти люблять, щоби при тім і їм щось дістало ся. Самі Нїмцї не знають, звідки у них той звичай взяв ся, бо ще двіста лїт тому назад у них єго зовсїм не було; нинї він для них навіть дуже важний, бо продаж всїляких лелїток та прикрас на ялинку дає їм добрий заробок. Той заробок і есть причиною, що сей звичай ширить ся щораз більше, бо звістно, що па блискучі лелїтки ловлять ся найскорше не лиш дїти, але й старі.

На сьвятий вечер не обійде ся у нас і без риби. Звідкиж знову той звичай? — Тай і він не наш, хоч не можна сказати, щоби у нас люди давнїйше не знали і не їли риби; противно, їли еї може більше як деинде, доки ще то, що було у водї, було „боже та людске“. Але звичай їдженя риби на сьвятий вечер есть не лиш у нас; его знають і в инших краях, де він настав був борше як у нас, іменно в західній Европі. Звістно загально, що Римляни були великі смакуни та спроваджували всїлякі присмаки навіть з далеких країв. Они й перші стали годувати рибу штучно в ставках. По упадку римскої держави переймили від Римлян монастирі спосіб штучного годованя риб, а то тим більше, що риба уважала ся за пісну страву. Дивним дивом займали ся монастирі на заходї найбільше годованєм ш а р а н і в або к о р о п і в. Около року 1000 платило ся вже монастирям шаранами навіть десятину і длятого шарана називано також монастирскою рибою. На сьвятий вечер варено і смажено в монастирях рибу, а іменно же улюблені шарани і так став шаран різдвяною рибою, а звичай сей переймили опісля від монастирів і другі люди; без риби не було сьвятого вечера. Хто не мав шарана, той варив і смажив якусь иншу рибу. У нас кажуть: „Нема риби над линину“ — а на заходї ще й нинї уважають шарана загально за найлїпшу рибу і таку, котра повинна конче бути на сьвятий вечер.

— **Правдивий, чистий мід** есть не лиш великим присмаком і здоровою поживою, але також і знаменитим ліком як для старших людий так і для дїтий, розуміє ся, уживаний в міру і відповідно. Але вистерігати ся треба, щоби не купувати меду т. зв. столового, котрий дуже часто есть лиш мішаниною сиропу з маленькою частию меду. Такий фальшований мід пізнати легко по его смаку і хто коли їв правдивий чистий мід, а скоштує фальшований, то пізнасть его зараз по смаку. Такий мід тягне ся звичайно як рідке тїсто і не цукроватїє так як мід правдивий. Хто би хотів мати знаменитий мід, нехай напише до П. К о р і н е в и ч а, ем. учителя в І в а н ч а н а х, а дістане у него мід десеровий і курацийний 5 кільо по 6 К. 60 с. франко. До кождого замовленя додає ся даром і оплатно брошурку проф. дра Т. Цїсельского під заголовком: Własności odżywiające i lecznicze miodu.

— **„Краєвий Союз кредитовий“** видав для руских товариств кредитових потрібні друки і продає їх по отсих цїнах:

1. Книга довжників . . .	аркуш	по	10	сот.
2. Замкненя місячні .	2 аркуші	„	5	„
3. Інвентар довжників .	аркуш	„	5	„
4. „ вкладників .	„	„	5	„
5. „ уділів	„	„	5	„
6. Книга головна	„	„	10	„
7. „ ліквідацийна .	„	„	10	„
8. „ вкладок щадничих	„	„	10	„
9. „ уділів членьских	„	„	10	„
10. Реєстр членів	„	„	10	„

Купувати і замовляти належить в „Краєвім Союзї кредитовім“ у Львові, Ринок ч. 10 І. поверх.

За редакцию відповідає: Адам Крехозецкий.

З друкарні В. Лозиньского — під зарядом В. І. Вебера. (Телефона число 569).